

cd.

Z problematyki funkcji dydaktycznej historii nauki

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 16/2, 487-488

1971

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Na zaproszenie władz Uniwersytetu w Buffalo przebywał tam w grudniu ubiegłego roku rektor Uniwersytetu w Toruniu im. Mikołaja Kopernika prof. Witold Łukaszewicz. Zapoznał się z przygotowaniem do obchodów kopernikańskich w Stanach Zjednoczonych. Z ramienia Akademii Nauk St. Zjedn. powstał w 1970 r. ogólnoamerykański komitet obchodów, na czele którego stanął wybitny matematyk polskiego pochodzenia prof. A. Zygmund z uniwersytetu w Chicago. Działa także komitet polonijny obchodów pod przewodnictwem ks. Michała Zembrzuskiego. W lutym 1973 r. w sali kongresu St. Zjedn. odbył się ma centralna akademie z udziałem władz tego kraju i przedstawicieli świata naukowego. Podobne akademie odbędą się w największych skupiskach polonijnych USA.

We Włoszech trwają już od dłuższego czasu intensywne przygotowania do rocznicy. Wyższe uczelnie, placówki naukowe i instytucje Italii, jak również Stacja Naukowa PAN w Rzymie, przygotowują szereg imprez rocznicowych. W Rzymie wmurowane zostaną tablice pamiątkowe w Muzeum Kopernikowskim na Monte Mario, na starym Uniwersytecie Rzymskim tzw. Sapienzy. W Padwie, w Auli Honorowej Uniwersytetu, gdzie znajduje się już tablica upamiętniająca 400-lecie urodzin Kopernika, ma być umieszczone popiersie Astronoma. W Ferrarze na Palazzo Arcivescoville, gdzie promował się Kopernik, zostanie także wmurowana tablica pamiątkowa. Jego popiersie umieszczone będzie w podwórku Uniwersytetu w Palazzo Estense.

Jadwiga Kozicka

*

W dniu 9 listopada 1970 r. w Ratuszu Głównomiejskim w Gdańsku odbyła się inauguracja obchodów 500-lecia urodzin Mikołaja Kopernika w województwie gdańskim. Uroczystość otworzył przewodniczący Obchodów Kopernikowskich przy Wojewódzkim Komitecie Frontu Jedności Narodu, prof. Andrzej Bukowski z Uniwersytetu Gdańskiego. Z kolei prof. Bogdan Suchodolski wygłosił prelekcję *Znaczenie Kopernika w rozwoju nauk o przyrodzie i człowieku*. Prof. Ignacy Adamczewski z Politechniki Gdańskiej mówił o znaczeniu Kopernika dla rozwoju nauk ścisłych, prof. Tadeusz Bilikiewicz z Akademii Medycznej w Gdańsku o Koperniku jako lekarzu, prof. Stanisław Matysik, dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, o działalności ekonomicznej i prawniczej Wielkiego Astro-

nomia.

W części artystycznej odbył się koncert muzyki z epoki Kopernika. Wykonał go zespół Wyższej Szkoły Muzycznej w Gdańsku.

Z. Br.

Z PROBLEMATYKI FUNKCJI DYDAKTYCZNEJ HISTORII NAUKI

W ramach prowadzonych badań nad funkcją dydaktyczną historii nauki jesienią 1970 r. zorganizowano ciekawe dyskusje zespołowe, m.in. wśród historyków geografii¹ i historyków leśnictwa². Były one poprzedzone referatami wprowadza-

¹ Na odbytym w dniu 28 października 1970 r. w Zakładzie Historii Nauki i Techniki PAN zebraniu Zespołu Historii Geografii wygłoszono m.in. następujące referaty: *Dotychczasowe osiągnięcia z historii geografii w Polsce a dalsze potrzeby badawcze w tej dziedzinie* (prof. B. Olszewicz); *Wartości metodologiczno-dydaktyczne historii geografii* (doc. J. Babicz); *Nauczanie historii nauki w Polsce a postulaty Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki, ze szczególnym uwzględnieniem historii geografii* (mgr Wanda Osińska). Przyp. red.

² Zagadnienie funkcji dydaktycznej historii leśnictwa na tle ogólnych problemów historii nauki omawiane było na posiedzeniach Zespołu Historii Nauk Leśnych w dn. 3 października i 10 grudnia 1970 r. Przyp. red.

jącymi oraz rozesłaną ankietą. Odpowiedzi ankietowe pozwoliły nie tylko zorientować się, jaki jest obecny stan badań w zakresie historii wspomnianych dyscyplin oraz w jakim stopniu uwzględnia się problematykę historyczną w dydaktyce, ale również stanowiły podstawę do rozważań teoretycznych na temat o ile historia nauki jest potrzebna do zrozumienia współczesnej roli i zadań geografii czy leśnictwa, jakie elementy historii nauk geograficznych, leśnych należałoby szczególnie uwypuklić, aby osiągnąć w nauczaniu maksymalne wyniki w zakresie przekazywania wartości dydaktyczno-metodologicznych, światopoglądowych itp. Wydaje się, że wyniki ankiety zasługują na bardziej szczegółowe, osobne omówienie. Znamienne jest to, że specjaliści różnych dyscyplin w niejednakowy sposób ujmują problem funkcji dydaktycznej historii nauki. Mimo że zasadniczy schemat pytań, wokół których toczyła się dyskusja, był niemal analogiczny.

Tak więc np. wśród geografów najbardziej jaskrawe różnice zdań powstały pod wpływem rozbieżnych opinii, czy należy prowadzić wykłady ogólne z dziejów myśli geograficznej i odkryć geograficznych, czy też wprowadzić wykłady z historii poszczególnych dyscyplin geograficznych jako wiadomości wstępne, wprowadzające do geografii fizycznej, geografii regionalnej, biogeografii itp. Powstały liczne wątpliwości, czy możliwe i słuszne jest, aby jeden wykładowca mógł objąć całokształt problemów historycznych? Przeważająca większość wypowiedziała się za tym, aby uwzględnić materiał historyczny przy poszczególnych specjalizacjach geograficznych³. Jednak gdyby się ograniczyć do tego, historia nauki nie spełniałaby swego podstawowego zadania (w dydaktyce) jako czynnik porządkujący i integrujący wiedzę, wyjaśniający: genezę i powstawanie poszczególnych gałęzi nauk, wzajemne stosunki między dyscyplinami, historyczną ewolucję pojęć i metod. W wyniku dyskusji uznano, że pewną ilość godzin należałoby przeznaczyć na wykłady ogólne z zakresu historii myśli i odkryć geograficznych (ok. 60%), pozostały czas poświęcić monograficznemu omówieniu dziejów poszczególnych dyscyplin geograficznych.

Wśród historyków leśnictwa wyraźnie zarysowały się tendencje do powiązania historii nauk leśnych z ekonomią leśnictwa. Zwrócono również uwagę na wartości metodologiczne wynikające z wprowadzenia historii nauk leśnych do zajęć dydaktycznych wyższych uczelni rolniczych, a także na znaczenie wiedzy historycznej w pracy zawodowej leśnika.

cd.

ANKIETA W SPRAWIE PRAC Z ZAKRESU HISTORII NAUK LEŚNYCH

Na odbytym w dniu 8 czerwca 1970 r. posiedzeniu Zespołu Historii Nauk Leśnych powzięto uchwałę zobowiązującą przewodniczącego Zespołu do rozesłania ankiety dotyczącej badań z zakresu historii nauk leśnych prowadzonych w latach 1966—1970 i planowanych na lata 1971—1975. Ankietę wysłano do kilkunastu placówek naukowych zajmujących się problematyką związaną z szeroko pojętą historią leśnictwa. Termin nadsyłania odpowiedzi ustalony został na 31 października 1970 r.

Odpowiedzi, które wpłynęły, potwierdziły, niestety, słuszność poglądu, że poza Zespołem Historii Nauk Leśnych nie istnieje obecnie placówka, która zamierzałaby planowo zajmować się historią nauk leśnych oraz że w latach sześćdziesiątych jedynym ośrodkiem poza Zespołem (utworzonym w 1968 r.), zajmującym się konsekwentnie tą problematyką, był Zakład Historii Leśnictwa Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Na wydziałach leśnych Wyższych Szkół Rolniczych w Krakowie i w Poznaniu

³ Historia poszczególnych dyscyplin, podobnie jak historia nauki rozumiana jest jako dzieje myśli i metod naukowych.